

Kielemme käytäntö

Johtuen, johtuen, johtuen . . .

Lehdessämme on monesti todettu (laajahkosti 1952 s. 144—), että kirjakielessä ja sitä jäljittelevässä kankeassa radion sekä eduskunnan istuntojen ja muiden julkisten kokousten puhekielessäkin on tarpeettomasti ja lauseoppimme sääntöä törkeästi rikoen alettu käyttää *johtuen*-infinitiiviä sellaisissa lauseyhteyksissä, joihin se ei loogisesti sovi. Siihen liittyy ilmeisesti jokin julkisia kielenkäyttäjiämme salaperäisesti tenhoava muodikkaan herrahtava sävy, jonka voimalla tämä kielellinen rikkaruoho on jo saanut samanlaisen aivan naurettavan laajan levikin kuin poliittisten puhujien lempi-ilmaus »asia erikseen». Seuraavassa uusia näytteitä sen rehoituksesta.

»*Johtuen* hormonien tasapainon pe-

rusteellisesta järkkymisestä hänen hermostonsa on usein tietynlaisessa ylijännitystilassa.» (Yleistajuisesta lääketieteellisestä kirjoituksesta.) Koska tarkoitus ei ole väittää, että hermosto johtuu järkkymisestä, olisi ollut sanottava esim.: Hormonien tasapainon . . . järkkymisen vuoksi hänen hermostonsa on usein eräänlaisessa liikajännityksessä. — »Vesi on viime vuorokauden kuluessa pakkasesta *johtuen* alentunut.» (STT 18. 11. 54.) Vesi ei johtunut pakkasesta, olisi siis ollut sanottava esim.: Vesi on . . . pakkasen vaikutuksesta alentunut. — »Sienisato oli viime kesänä kuivuudesta *johtuen* heikko.» (Radiopuhuja 2. 8. 56.) Sato ei johtunut kuivuudesta; ajatus on ollut: kuivuuden tähden. — »Sortava-

lan ja sen ympäristön luonnonkauneudesta *johtuen* on näille seuduille perustettu lomakoteja.» (Suurilevikkisestä kuvalehdestä.) Perustajat eivät johtuneet luonnonkauneudesta, vaan perustaminen. Suomeksi voitaisiin sanoa esim.: Sortavalan ... luonnonkauneudesta *j o h t u u*, e t t ä näille seuduille on perustettu lomakoteja. — »Tästä *johtuen* 'lankaa' myöten tapahtuvan televisiotoiminnan on odotettava valoisampaa tulevaisuutta.» (Radioalan julkaisusta.) Tarkoitus on ollut sanoa yksinkertaisesti: Tämän *j o h d o s t a* (tai: *S i k s i*) ... televisiotoiminnan on odotettava ... — »Suhdannekehitys on v. 1954 aikana ollut suotuisa ja talouselämän tehokkuus kasvanut. Tästä *johtuen* voidaan katsoa, että yhteisöjen veronmaksukyky on myös voimistunut.» (Helsingiläinen päivälehti 30. 11. 54.) Olisi ollut sanottava esim.: *S i k s i* (tai: *S i i t ä s y y s t ä*) voidaan katsoa jne. — »Kovasta pakkasesta *johtuen* olivat auton sivuikkunat jäässä.» (Pääkaupungin lehden uutisesta 21. 2. 55.) Sivuikkunat eivät johtuneet pakkasesta; ajatus on ollut: *K o v a n p a k k a s e n v u o k s i* auton sivuikkunat olivat jäässä. — »Taloutemme perusta on kestävä suotuisista suhdanteista *johtuen*.» (Helsingiläislehden otsikko 18. 6. 56.) Ei liene tarkoitus sanoa, että taloutemme perusta johtuu suhdanteista, vaan: Hyvistä suhdanteista *j o h t u u*, e t t ä taloutemme perusta on kestävä. — »Nyt hoipun elämän ja kuoleman välillä viimeisestä leikkauksesta *johtuen*.» (Pääkaupunkilaislehden yleisön osastosta 5. 6. 56.) Hoippuja ei johtunut leikkauksesta, vaan hoippuminen. Oikea ilmaus olisi siis ollut esim.: Viimeisestä leikkauksesta *j o h t u u*, e t t ä nyt hoipun elämän ja kuoleman välillä. — »Autojen vähäisestä tuonnista *johtuen* ovat piirimyy-

jät oikeutettuja harkitsemaan, missä järjestyksessä vähäiset autot jaetaan.» (Viranomaisen tiedonanto suuressa päivälehdessä 7. 6. 56.) Piirimyyjät eivät johdu vähäisestä tuonnista. Ajatus onkin: Autojen vähäisen tuonnin *t a k i a* piirimyyjillä on oikeus harkita jne. — »Kustannustason noususta *johtuen* edustajakokous päätti 1. p:stä heinäkuuta lukien korottaa osakkeiden vuosimaksun». (Kokousuutinen päivälehdessä 6. 6. 56.) Edustajakokous ei johtunut kustannustason noususta. Suomeksi: Kustannustason nousun *j o h d o s t a* edustajakokous päätti ... — »Lakoonisesta sanonnasta *johtuen* runoilija saa säkeihinsä mahtumaan paljon.» (Kirjallisuusprofessorin v. 1948 painetusta teoksesta.) Runoilija ei johtunut sanonnasta, vaan kirjoittaja tarkoittaa: Lakonisen sanontansa *a n s i o s t a* runoilija saa ... mahtumaan paljon. — »Aikaisemmasta aihepunonnasta ja poljennosta *johtuen* ei hänen loppuyhteenvetonsa muodostu pateettiseksi.» (Esteettisestä tutkielmasta.) Kirjoittajan tarkoitus on ollut sanoa: Aikaisemmasta aihepunonnasta ja poljennosta *j o h t u u*, e t t ä jne. — »Lähes kahden vuosikymmenen vaikenemisesta *johtuen* M:llä kuvastelee vasta tässä kokoelmassa se tummentava murros nuoruudesta miehuuteen, josta muilla tulenkantajilla kertovat 1930-luvun teokset.» (Kansantajuistieteellisestä runouden esittelystä.) Ajatus on tässäkin aivan muu, kuin mitä on tullut sanotuksi: Lähes kahden vuosikymmenen vaihtelusta *j o h t u u*, e t t ä M:llä kuvastelee jne. — »Millään etnologian alalla eivät teoriat ole yhtä nopeasti seuranneet toisiaan, sillä asian luonnosta *johtuen* ei ainoatakaan niistä voida sitovasti todistaa oikeaksi.» (Englannista suomennetusta kansatieteellisestä teoksesta.) Tarkoi-

tus on ollut sanoa: ... asian luonteesta j o h t u u, e t t ä ainoatakaan niistä jne. — »... pommi ... on räjähtänyt noin 5 metrin päässä kadun pinnasta. *Johtuen* saven pehmeystä on räjähdyskuoppa vuosien kuluessa valunut umpeen.» (Helsinki-läisen lehden uutisesta 28. 5. 56.) Räjähdyskuoppa ei johtunut saven pehmeystä, vaan pommista. Uutisen laatijan ajatus on ollut: Saven pehmeysten t a k i a räjähdyskuoppa on ... valunut umpeen. — »Yleisöä ei kehnosta säästä *johtuen* ollut lähtenyt liikkeelle niin runsaasti kuin oli odotettu.» (Sanomalehti uutisesta 28. 5. 56.) Yleisö ei johtunut säästä. Ajatus: Kehnosta säästä j o h t u i, e t t ä yleisöä ei ollut lähtenyt ... »Sosiaalidemokraatit ovat toistaiseksi olleet verrattain varovaisia, ilmeisesti siitä *johtuen*, että sillä taholla on riittävästi kokemuksia äärimmäisen vasemmiston poliittisen menettelytavan äkillisistä heilahduksista.» (Pääkaupungin lehden pääkirjoituksesta 12. 6. 56.) Sosiaalidemokraatit eivät johtuneet kokemuksistaan. Ajatus onkin: Sosiaalidemokraatit ovat ... olleet ... varovaisia, ilmeisesti s i k s i, e t t ä ... on ... kokemuksia ... — »Tontin muodosta ja korkeussuhteista *johtuen* on voitu suunnitella paloasema, jossa ... huoneet ovat kaikki samassa tasossa.» (Haastattelu Helsingin lehdessä 22. 2. 55.) Suunnittelijat eivät johtuneet tontin muodosta jne., joten olisi ollut sanottava esim.: Tontin muodon ja korkeussuhteiden a n s i o s t a on voitu jne. — »Käyttövarejojen niukkuudesta ja ruotsin kielen taitamattomuudesta *johtuen* itäsuomalaisten talonpoikaisedustajien osuus valtiopäivätyöhön jäi verrattain vaatimattomaksi.» (Pääkaupunkilaislehden artikkelista 15. 12. 54.) Edustajien osuus ei johtunut niukkuudesta ja taitamattomuudesta. Kirjoittajan

on ollut tarkoitus sanoa: Käyttövarejojen niukkuudesta ... j o h t u i, e t t ä ... edustajien osuus jäi ... vaatimattomaksi. — »tuonnin säännöstelyssä ei voida noudattaa kulloinkin esiintyviä tarpeita *johtuen* lähinnä siitä, että tuontimme on ... sidottu kiintiöihin.» (Helsinki-läisen lehden pääkirjoituksesta 15. 12. 54.) Logiikka vaatii sanomaan esim.: ei voida noudattaa ... tarpeita, m i k ä j o h t u u lähinnä siitä, että ... — »Vähäisestä kosteussisällöstä ja kuitujen rakenteesta *johtuen* ne [= teko-kuidut] eivät paisu juuri lainkaan vedessä kuten luonnonkuidut.» (Pääkaupungin lehden artikkelista 9. 2. 54.) Muultakin osaltaan oikaistuna virkkeen pitäisi kuulua esim.: Kosteussisältönsä vähäisyyden ja rakenteensa a n s i o s t a ne eivät paisu ... — »Poliittisen elämämme yleisestä kehityksen suunnasta *johtuen* maalaisliitto on nimenomaan sotien jälkeen melkoisesti loitonnut ... ohjelmataan ... ja ... kehittynyt yhä enemmän luokkapuolueeksi.» (Pääkaupungin lehden pääkirjoituksesta 16. 6. 56.) Maalaisliitto ei johdu poliittisen elämämme yleisestä kehityksen suunnasta. Tarkoitus on ollut sanoa: Poliittisen elämämme yleisestä kehityksen suunnasta j o h t u u, e t t ä maalaisliitto on ... loitonnut jne. — »Olisi ollut ... mahdollista kaivaa meren pinnan tasossa oleva kanava ... kannaksen halki, mutta ... kannaksen korkeudesta ja maaperän kovuudesta *johtuen* se olisi tullut liian kalliiksi.» (Helsinki-läisen lehden artikkelista.) Kanava ei johtunut kannaksen korkeudesta ja maaperän kovuudesta. Kirjoittaja on tavoitellut seuraavanlaista ajatusta: Kannaksen korkeuden ja maaperän kovuuden v u o k s i se olisi tullut ... kalliiksi. — »Helsingissä suoritetaan kunnalliseron sekä valtion tulo- ja omaisuus-

veron määrääminen samassa virastossa ja samojen virkamiesten toimesta. Tästä *johtuen* verovelvollinen yleensä saa valtionverotuksessakin hyväkseen samat harkinnanvaraiset vähennykset . . .» (Pääkaupungin lehden pääkirjoituksesta 26. 6. 56.) Suomeksi: Tästä j o h t u u, e t t ä verovelvollinen yleensä saa jne. — »Näistä syistä *johtuen* katsottiin parhaimmaksi rakentaa tavallinen sulkukanava.» (Samasta kirjoituksesta kuin lähinnä edellinen esimerkki.) Kielivirhe korjautuu ja ajatus selvenee, jos koko »*johtuen*» pyyhitään pois eikä tilalle panna mitään. — »Sateiden *ansiosta johtuen* voidaan vieläkin toivoa . . . tyydyttävää satoa.» (Turkulainen radioselostaja 2. 8. 56.) Kuten edellisessä tapauksessa: »*johtuen*» pois eikä

tilalle mitään, niin virhe häviää. — »Naisia ei oteta kursseille, *johtuen tämä* siitä, että . . .» (Radioselostuksesta.) Korjattuna virke kuuluisi esim.: Naisia ei kursseille oteta, *mikä johtuu* siitä, että . . .

Koulujemme äidinkielenopettajien olisi käytävä lujin käsin torjumaan tätä villitystä. Ohjeeksi kelpaa neuvo, että joka ei ole sen vertaa selvillä suomen lauseopista, että tietäisi, milloin toisen infinitiivin instruktiivi on paikallaan (kuten virkkeessä: »*Johtuen* hyttysenpuremasta malaria on yleinen soisilla seuduilla»), välttäköön ilmausta »*johtuen*» a i n a ja korvatkoon sen jollakin niistä monista tavoista, joista muutamia edelläkin on suositeltu.

L. H.